

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

D I R E C T O R : C I R U E C O N O M U

Licențiat în drept din Paris, Procuror-General la Înalta Curte de casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESADESCU || REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România	35 lei
6 luni	18 "
3 luni	9 "
Străinătate: 40 lei pe an, 20	6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI—5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 16/98

S U M A R**Individul față de societate și stat de d-l Tiberiu Constant.****JURISPRUDENȚĂ :**Înalta Curte de casație și justiție, secțiuni-unite: *Velicu Gețu, recurs corecțional.*Curtea de apel din Craiova, s. II: *Leanca Ion Pârvanș. a. cu Ion Iliescu zis Gabrielescu cu o Notă de d-l Dem. D. Stoienescu*

INDIVIDUL FAȚĂ DE SOCIETATE ȘI STAT

«L'homme est né libre et partout il est dans les fers» — J. J. Rousseau «Contrat Social».

SUMAR: Cap. I Morala și dreptul
Cap. II Individul față de societate
Cap. III Individul față de stat.

(Urmare) (*)

CAPITOLUL II

Morala și dreptul — fie că le considerăm prin natura lor diferențiate, fie că le considerăm identice — sunt produse intelectuale cauzate de necesitatea reglementării uniforme a relațiilor indivizilor în viața socială. Aceasta, privită din punctul de vedere al complexului organic înăuntru căruia se mișcă unitățile, formează o societate.

O «societate» în genere, este o grupare de indivizi similari ⁽¹³⁾.

Primul ei embrion este posibilitatea vieții ⁽¹⁴⁾, fie societatea vegetală, animală sau omenească. Sunt câte-va specii de animale, ce e drept, pentru cari viața izolată este regula, dar izolarea aceasta nu numai că nu este absolută, dar chiar așa cum este se reduce la indivizii de același

(*) Vezi *Curierul Judiciar* No. 24/1907.

⁽¹³⁾ C-te de Gobineau — «Essai sur l'inégalité des races humaines». (Alcan) La p. 7 a acestei opere zice: Ce que j'entends par société c'est une réunion plus ou moins parfaite au point de vue politique, mais complète au point de vue social; d'hommes vivant sous la direction d'idées semblables et avec des instincts identiques». Iar Jellinek scrie: Au sens étroit la société désigne l'ensemble des unions humaines, c'est-à-dire les groupements humains maintenus par un lien quelconque. Cit. Esmein — dr. constit. p. 26 V. Cap. III.

⁽¹⁴⁾ Vezi: F. Cosentini — «La sociologie génétique», ch. VIII (Alcan 1905).

sex numai, acei de sex opus se atrag sau în mod permanent sau temporar. Pentru majoritatea animalelor însă, viața socială (turmă) este o necesitate absolută ca și pentru om. Ea precede chiar familia, care s'a degajat tocmai târziu din promiscuitatea hordei sau a tribului ⁽¹⁵⁾. Și să nu se pară curios că apropii aci societățile umane de cele animale, căci de și evoluția le-a diferențiat atât de mult, totuși naturalistii și sociologii stabilesc nu numai o analogie primordială, ci chiar o legătură de continuitate care, din punct de vedere social apropie pe om de animal.

S'a zis că necesitatea conservării individuale (hrana și lupta pentru adaptare la mediul cosmic) și plăcerea sexuală (pe care necorect o numim instinct de conservare a speciei) l'au forțat pe animal și pe om ca să formeze societatea. Noi vom zice însă că aceste 2 forțe — conservarea individuală și plăcerea sexuală — l'au oprit ca să părăsească asociațiunea în care s'a născut, căci nu se poate concepe o stare de izolare primordială care să fi evoluat în forma socială, pe de o parte, iar pe de altă cercetările savanților naturaliști ne prezintă pe om tot-d'a-una în asociațiuni, fenomen ce se observă chiar la rasele fosile cum ar fi aceea de Cro-Magnon ⁽¹⁶⁾.

Așa dar, faptul că omul nu ne apare nici odată de cât în stare de asociațiuni, coroborat cu ceea-ce se observă la sălbaticii de astăzi, cari nu trăesc de cât în grupuri și cu ceea-ce vedem la majoritatea animalelor pentru cari viața socială este regula, alăturate de rezultatele studiilor asupra naturii omenești, precum și de cunoașterea mediului fizic și a faunei în mijlocul căreia a trăit, ne conduc la credința, că omul n'a cunoscut vre-odată viața solitară, că mediul social i-a fost tot așa de necesar ca cel fizic.

⁽¹⁵⁾ Vezi: F. Cosentini — op. cit., loc cit. Vezi și autorii citați în articolul nostru (*Curierul Judiciar* 1 Iulie 1906).

⁽¹⁶⁾ Vezi: De Quatrefages — «L'Espèce Humaine», p. 235 (Alcan 14 éd. 1905).

De aci însă nu trebuie să tragem concluzia precipitată — după cum s'a făcut — că societatea este singura unitate reală completă și că individul n'ar fi de cât un membru al organismului social, de care nu trebuie ținut seamă ori de câte ori interesul general reclamă. Căci unitatea de la care pornesc și către care converg toate intersecțiunile sociale, aceea care îi afirmă existența și care îi interpretează viața, nu este, nu poate fi societatea — prin sine însăși o realitate inconștientă ⁽¹⁷⁾ — ci însuși individul, individul care câte odată se încearcă să își nege însăși existența, uitând — în naivitatea sa — că tocmai faptul acestei negațiuni probează contrariu afirmațiunei sale.

Am zis că în timp și spațiu individul nu ne apare de cât trăind în societate. Și tot-d'auna și peste tot locul, lupta inconștientă sau conștientă pentru conservarea vieții sub forma adaptării la mediul cosmic și social, formează fenomenul vieții sale, viață — în general — inferioară, pecorică, sub tirania socială, adică a opiniei publice, a obiceiurilor, a spiritului de clan, de grup, de clasă, etc.

Acest spirit de corp, etc... impunând unităților un conformism inferior (ideal de turmă), distruge individualitățile de elită, supra-oamenii, luceferii meniți a lumina calea omenirii, a o deturna de pe drumul rătăcirii și a o îndrepta spre orizontul progresului; de aceea, lupta contra lui este lupta pentru progres, pentru o viață superioară, tendință constantă către un ideal mare, sublim, sublim fiind-că poate nici odată nu va fi realizat.

Dar ca să luptăm contra spiritului de corp, etc., se impune mai întâi ca să-l studiem de aproape, și fiind-că fie-care sferă socială își are spiritul ei propriu să ne ocupăm acum de câteva mai importante:

⁽¹⁸⁾ «Corporația». Persoanele care trăesc din exercitarea aceleiași profesii formează o corporațiune (în sens larg). Origina ei residă în conștiința slăbiciunei individului izolat față de societate, de unde nașterea solidarității profesionale. Dar nu numai în lupta individului cu societatea ci și în lupta lui cu individul spiritul de corporație intervine, și se presupune că el organizează și umanizează această luptă. Influența economică însă, față de cea morală este de o importanță

⁽¹⁷⁾ Căci ceea-ce numim «conștiință socială» nu este de cât un reflex al conștiințelor individuale. Vezi și: G. Palaute-«Précis de Sociologie» Ch. IV, La conscience individuelle et la conscience sociale (Alcan).

Vezi și Drăghicescu — din psihologia poporului român p. 31. — Aceste rânduri erau terminate când a apărut opera d. Drăghicescu.

⁽¹⁸⁾ Vezi: G. Palaute — «Combat pour l'individu» (Alcan) p. desvoltări.

secundară. Căci spiritul de corporație imprimă unităților, într'un mod mai mult sau mai puțin conștient, un conformism intelectual și moral inferior și îi marchează cu un semn neșters. Caracterul său predominant este: interesele proprii ale corporației, voința proprie de a trăi luptând contra cauzelor exterioare sau interne, cari ar putea să o impede de a merge înainte. Pe lângă aceasta, dacă observăm: că scopul primordial al corporației — binele individului — treptat dispare, iar în locul lui se naște renumele, influența, creditul corpului și ca consecință minciunile convenționale proprii; că, pseudo-protectorul corpului asupra unităților constituente, nu este de cât o tiranie colectivă cu atât mai odioasă cu cât este anonimă; că, el absoarbe într'atât pe indivizi în cât îi sustrage celor-l'alte sfere sociale, a căror influență eterogenă i-ar diferenția, i-ar rafina oferind sensibilității și inteligenței lor un aliment mai variat și mai bogat, nu putem de cât a conchide că de unde individul este o energie proprie, sursă a energiilor sociale statice și dinamice, spiritul de corporație prin misterioasele-i mreje, tinde a-l reduce la rolul mecanic de organ, îl pecorisează iar morala corporativă nu numai că nu este o formă progresivă a moralei dar este tocmai forma ei regresivă.

Corporația nu trebuie confundată cu «cooperația». Cu privire la aceasta, iată ce zice d. E. Fournière: «Dire-t-on que la coopération l'a (l'individu) désindividualisé? Ce serait comme si l'on disait qu'un coureur est bien plus agile, quand on lui a coupé les deux jambes. C'est au contraire grâce aux possibilités multipliées de satisfaire ses besoins, ses goûts, ses caprices mêmes, qu'on reconnaît l'individu libre, et c'est précisément par la faculté de choisir entre les biens divers qu'il affirme sa liberté. Plus la coopération sera étendue parmi les hommes, plus chacun d'eux aura multiplié ses moyens d'échange de tout ordre avec ses semblables, et plus s'accroîtront les variétés et les différenciations qui peuvent assurer à chacun, sa personnalité propre. L'individu libre n'est pas le pauvre hère qui trotte dans la brousse en quête de quelque vermisseau et redoute son semblable qui serait un concurrent, mais l'homme complet doué de tous les biens que procure la civilisation, et qui cependant mourrait misérablement de détresse si son semblable disparaissait ⁽¹⁹⁾».

«Cetatea». Iată aceasta într'un înțeles larg: orașul, satul pe cari îl locuiesc mai mulți indivizi cari de obicei au o origine comună.

O solidaritate și o comunitate de credințe, in-

⁽¹⁹⁾ E. Fournière — «Essai sur l'individualisme» p 44, 45 (Alcan).

vers proporțională cu mărimea cetății și cu frecuentarea ei de către străini leagă pe toți cetățenii unui oraș de provincie. Un amor-propriu cetățenesc ridicol și mai cu seamă o opinie publică locală, bazată pe intrigă și minciună și lipsită de luminele care strălucește în centrele mari cosmopolite, tiranisește pe cetățenii, cari ne având curagiul și forța ca în diferențierea lor să protesteze contra aceluși mediu social animat de un conformism pecoric, se supun ca un animal docil sub biciul conducătorului, se supun tiraniei colective pentru conservarea și progresul căreia ei înșiși lucrează în mod inconștient.

Și dacă este adevărat că — după cum zice Bacon — «...comme l'eau prend la couleur et le goût des diverses couches de terrain à travers lesquelles elle coule, de même les lois civiles diffèrent avec les pays et avec les gouvernements...», nu este mai puțin adevărat că și oamenii iaă coloritul atmosferei morale în care trăesc⁽²⁰⁾. Așa dar cetățeanul nostru va fi similar moralmente cu concetățenii săi și va diferi de aceia ai orașelor streine. Dintr'un punct de vedere însă, cetățenii or-cărui centru ar aparține ei, sunt identici; caracterul acestei identități este lipsa de personalitate și preponderanța spiritului de docilitate față de tirania colectivă și anonimă⁽²¹⁾.

«Clasa». O cetate, în genere, este împărțită în două din punct de vedere economic: «bogați» și «săraci». Aceste două clase sunt conduse de prejudecățile respective și de interesele lor contrarii înțelese și formulate într'un fel sau altul. Individul este sclavul acestor prejudecăți și al credințelor generale, el nu vede de cât prin îngusta prismă a clasei din care face parte.

Pentru bogat nu există entitatea individ, ci acea de bogat sau sărac. Acesta nu e considerat alt-fel de cât este clasa din care face parte, adică un agent de producțiune, de înmulțire a avuțiilor materiale existente. Pentru bogat nu există numai

o deosebire economică între el și sărac, există și una intelectuală, morală și emoțională care îi diferențiază în mod extraordinar, care pune pe fruntea celui d'întâi un nimb iar pe a celui de al doilea un stigmat.

Pentru sărac, bogații — toți fără excepțiune — sunt paraziții societății, sunt animalele de pradă cari se servesc de forța, «ban», numai spre a 'l împila fără milă; uitând că în mare parte răul este în sânul lui, în concurența semenului său, și mai cu seamă în persoana cător-va demagogi de profesiune al căror ideal se rezumă în stăpânirea proletariatului, în stăpânirea unei forțe ce tinde a prepondera, spre a putea să se înalte acolo unde insuficiența lor nu le permitea să ajungă pe căi cinstite.

Și pentru bogați și pentru săraci, prejudecățile de clasă, cari se rezumă și se întăresc în «spiritul de clasă» este prejudiciabil, nu numai atunci când sunt judecați, dar și atunci când judecă. Pentru toți nu există calități sau defecte individuale, ci calități și defecte de clasă.

Dar sferele sociale cărora individul aparține, sunt multiple, și nici odată enumerarea și analiza lor n'ar fi complectă și exactă, de oare-ce nu numai limitele lor sunt greu de determinat, dar însuși caracterul lor variază după timp și loc. Cu toate acestea următoarea caracteristică le este comună: O atmosferă care absoarbe pe individ într'un fel de persoană colectivă anonimă și imaterială, compusă din similitudinea socială (credințe, obiceiuri, interese) a acestor indivizi, persoană care tinde a distruge tot ce nu-i e favorabil, fie în afară fie în propriul ei corp, tinde a distruge pe individ când acesta le manifestează, nu ca o parte mecanică a unui tot, ci ca un corp complet conștient și liber.

(Va urma).

Tiberiu Constant

Advocat, Brăila

JURISPRUDENȚĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE (Secțiuni-Unite)

Audiența de la 12 Martie 1907

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

Velicu Ghețu, recurs corecțional

Recurs în casație.—Materie corecțională.— Termenul de recurs în această materie.—(Art. 396 Pr. pen.).

Termenul de recurs în casație contra hotărârilor date în materie corecțională este de trei zile libere, calculate de la pronunțarea lor, fie-că acele hotărârri ar fi pronunțate în prezența părții recurente, fie-că ar fi pronunțate în lipsa ei, într-un cât textul art. 396 Pr. penală care stabilește termenul de recurs în materie corecțională nu face nici o distincțiune în această privință.

⁽²⁰⁾ Vezi și Drăghicescu — «Din psihologia poporului român» (Introducere) p. 334 urm. (Alcalay 1907).

⁽²¹⁾ Și aci să remarcăm, că deși ei n'au o personalitate reală, au însă una imaginară, cauzată de un nenorocit amor propriu, care îi alienează într-un cât-va. Așa nu vei întâlni vre un ignorant care de abea a învățat a cefi și scrie, care să nu se creadă cu totul superior aceloră cu care împrejurarea l'a făcut coleg.

Dar unde amorul propriu atinge culmea, este la marea majoritate a tinerilor licențiați în drept — cari de câți-va ani se înmulțesc ca epurii de casă. Acești tineri, bogați în iluzii și săraci în cunoștințe, uitând că și-au trecut examenele prin împrejurări favorabile, cred că prin faptul că posedă un titlu universitar, sunt consacrați personalități superioare fără să mai facă uz de vre-o carte instructivă, și usând, chiar abusând de cartea care aleargă pe masa verde. Acest soi de megalomanie sau de delir de grandoare îl sdruncină însă câte odată vre-o manifestare puternică a vre-unuia care se impune ca superior prin scris sau grai. Dar această luciditate a lor este de scurtă durată.

Deciziunea No. 2/907. — Declarat ca făcut peste termen recursul lui Velicu Ghețu contra sentinței tribunalului Ilfov, s. II, No. 537/906.

Curtea,

Ascultând pe d-l Procuror St. Stătescu asupra incidentului de tardivitate.

Deliberând,

Asupra incidentului de tardivitate a recursului ridicat de d-l Procuror :

Văzând art. 396 din Procedura penală ;

Considerând că după dispozițiunile acestui articol, termenul de recurs în casațiune în contra hotărârilor date în materie corecțională, este de trei zile libere calculate de la pronunțarea lor, fie-că acele hotărâri ar fi pronunțate în prezența părții recurente, fie-că ar fi pronunțate în lipsa ei, întru cât textul legii sus citat care stabilește termenul de recurs în materie corecțională, nu face nici o distincțiune în această privință ;

Considerând că în speță, sentința tribunalului supusă recursului se vede pronunțată în ziua de 18 Aprilie 1906, iar declarațiunea de recurs s'a făcut la 18 Noembrie 1906, adică peste termenul prescris de sus citatul articol ;

Că ast-fel fiind recursul urmează a fi declarat ca tardiv.

Pentru aceste motive, de acord cu d-l Procuror, Curtea, declară neadmisibil, etc.

CURTEA DE APEL DIN CRAIOVA, Secția II

Audiența de la 16 Februarie 1906

Președenția d-lui G. ORMAN, Președinte

Deciziunea No. 45

Act semnat prin punere de deget.—Procură.—Semnarea ei cu punere de deget și legalizată în privința semnăturii de funcționari administrativi competenți.—Dacă asemenea procură e suficientă pentru a face pe temeiul ei, un act de vânzare.

Bună credință.—Justă cauză.—Modurile de prescriere pentru cel ce câștigă cu bună credință și justă cauză, un nemîșcător.—(Art. 1895 C. civ.).

1. Cu privire la validitatea actelor iscălite cu punere de deget și legalizate de autoritățile administrative, nu e nici o incompatibilitate, nici o contradicție, între coprinsul vechilor legiuri și coprinsul actualului Cod. civil decretat la 11 Decembrie 1865.

Prin urmare o procură, fie că ar fi semnată cu propriile semnături ale părților contractante fie că ar fi semnată prin punere de deget, dar legalizată în privința semnăturilor de funcționari administrativi competenți, face deplină probă în justiție ca act sub semnătură privată, iar o atare procură e suficientă pentru facerea unui act ne-solemn, cum e vânzarea.

2. Conform art. 1895 C. civ., cel ce câștigă cu bună credință și printr-o justă cauză un nemîșcător determinat, va prescrie proprietatea aceleia cărui se opune prin 10 ani, dacă adevăratul proprietar locuște în circumscripția Curții de apel unde se află nemîșcătorul și prin 20 ani, dacă locuște afară de acea circumscripție.

Curtea,

Asupra apelului făcut în termen de către Leanca Pârvan și Joița Toma T. Bărbulescu, contra sentinței civile a Trib. Romanați No. 827 din 24 Noembrie 1900 ;

Având în vedere că obiectul acestui proces constă în acțiunea intentată de Leanca Ion Pârvan, în care a intervenit și Joița Toma T. Bărbulescu cerând ambele în calitate de fice ale defunctului Ion Milian, să fie obligat intimatul Ion Iliescu zis Gabrielescu să le lase în plină proprietate un teren situat în orașul Caracal, suburbia Sf. Nicolae, învecinat la răsărit cu pârâtul Iliescu și la apus cu proprietatea defunctului Oană, având lățimea de nouă stânjeni și jumătate plecând cu măsurătoarea din proprietatea reposatului Oană spre pârât, mai cerând să fie obligat pârâtul să-și ridice construcțiunile ce va fi având pe acel teren ;

Având în vedere că la această acțiune intimatul Ion Iliescu zis Gabrielescu, a chemat în garanție pe minorii decedatului Toma T. Bărbulescu pentru ca în cazul când dânsul va fi evins în acțiunea principală să fie obligați numiții minori a-î restitui prețul imobilului ce se revendică, care i-a fost vândut de tatăl lor Toma T. Bărbulescu, ca procurator al soției sale Joița T. Bărbulescu, una din reclamante, iar reclamanta Leanca Ion Pârvan să fie obligată a-î plăti construcțiile făcute pe acel loc ;

Având în vedere că intimatul Ion Iliescu zis Gabrielescu a cerut respingerea apelului opunând între altele reclamantei Joița Toma T. Bărbulescu, actul de vânzare trecut în registrul de transcripțiuni al Trib. Romanați No. 19/872, cu care pretinde că a cumpărat de la această reclamantă imobilul în litigiu, iar contra reclamantei Leanca Ion Pârvan a invocat prescripția de la 10—20 ani, prevăzută de art. 1895 C. civ. ;

In ce privește pe apelanta Joița Toma T. Bărbulescu :

Având în vedere că numita apelantă a susținut că actul de vânzare din anul 1872 exhibit de intimatul Ion Iliescu zis Gabrielescu nu 'e opozabil, fiind-că n'a participat la alcătuirea lui, iar procura de care s'a servit Toma T. Bărbulescu, soțul ei, pentru autentificarea și transcrierea actului de vânzare de asemenea nu i se poate opune, căci e un act nul, de oare ce dânsa ne știind carte, procura trebuia să fie autentificată de Trib conform Codului civil, or, menționata procură se vede semnată prin punere de deget și legalizată de Primarul orașului Caracal, care n'a avut și n'are competența de a legaliza sau autentifica actele celor ce nu știu carte ;

Având în vedere că din actele state în dosarul Curții și al Trib. se constată că Toma T. Bărbulescu, în virtutea procurei datată 11 Februarie 1872 semnată prin punere de deget de către soția sa Joița și legalizată de Primarul orașului Caracal la No. 711 din aceeași zi, s'a prezentat înaintea Tribunalului Romanați în ziua de 12 Februarie 1872 și prin actul semnat în acelaș mod de Joița Bărbulescu, trecut în registrul de transcripțiuni al celui Trib. sub. No. 19/872 a vândut lui Ionilă Iliescu intimatul de azi imobilul în litigiu ;

Considerând că conform art. 1171 Cod civil autenticitatea actelor e supusă la oare-care condițiuni de competență, de capacitate și de forme, că titlu autentic e actul care e făcut de un funcționar public având dreptul de a instrumenta în locul unde actul să închee și cu solemnitățile cerute, că aceste solemnități consist între altele în iscălitura funcționarului public și în iscălitura părților ; că însă acest text de lege nu arată autoritățile competente a autentifica actele și nu reglementează modul de autentificare ;

Considerând că pentru complectarea acestui text de lege, tocmai în anul 1886, a intervenit legea de autentificare care a stabilit autoritățile în drept a le autentifica și modul de procedare ;

Considerând că sub legislațiunile anterioare codului civil s'a format o practică judiciară neschimbată, care recunoștea competența funcționarilor administrativi de a da legalizare iscăliturilor cu punere de deget ;

Considerând că dreptul consuetudinar era pus sub imperiul legiurilor Caragea și Calimach pe aceeași linie ca și legile ;

Că Codul civil a abrogat legile anterioare numai în dispozițiunile cari sunt incompatibile cu regulile prescrie în urmă;

Că ast-fel dar, întru cât se atinge de validitatea actelor iscălite cu punere de deget și legalizate de autoritățile administrative nu e nici o incompatibilitate, nici o contradicție între coprinsul vechilor legiuri și coprinsul actualului Cod. civil decretat la 11 Decembrie 1865;

Că conform acestor principii o procură ca cea în speță, fie că ar fi semnată cu propriile semnături ale părților contractante, fie că ar fi semnată numai prin punere de deget, dar legalizată în privința semnăturilor de funcționari administrativi competenți, face deplină probă în justiție, ca act sub semnătură privată, iar o atare procură e suficientă pentru facerea unui act ne solemn cum e vânzarea. (A se vedea în acest sens deciziile Înaltei Curți de casație și justiție secțiunea I cu No. 106/83 și 29/85);

Că de asemenea, nu este exact a se pretinde că legalizarea nu e valabilă și pentru motivul că nu se constată de funcționar declarația mandantei că procura e făcută cu consimțământul său; identitatea acelei mandante și prezentarea ei înaintea funcționarului public, întru cât legea anterioară legei autentificării actelor nu prevedea asemenea nulități pentru legalizarea actelor și afară de aceasta din legalizare se constată că semnătura e a persoanei căreia s'a citit procura, adică implicit a persoanei iscălită prin punere de deget în act, element suficient pentru validitatea legalizării;

Că așa fiind, procura semnată prin punere de deget de Joița Toma T. Bărbulescu, dată soțului său, Toma T. Bărbulescu, pentru a o reprezenta la vânzarea imobilului în litigiu a fost valabil legalizată de Primarul orașului Caracal, așa în cât vânzarea în chestiune s'a făcut conform legei și prin urmare apelul său câtă a fi respins ca nefondat;

In ce privește pe apelanta Leanca Ion Pârvan:

Considerând că după dispozițiile art. 1895 Cod. civ., cel ce câștigă cu bună credință și printr-o justă cauză un nemiscător determinat va prescrie proprietatea aceuia căruia se opune prin 10 ani dacă adevăratul proprietar locuiește în circumscripția Curței de apel unde se află nemiscătorul și prin 20 ani dacă locuiește afară de acea circumscripție;

Considerând că din cele mai sus arătate Curtea a stabilit că actul de vânzarea imobilului în litigiu e valabil fiind investit cu toate formele legale; că Ion Iliescu zis Gabrielescu posedând acest imobil cu menționatul act translativ de proprietate, constituie pentru dânsul o justă cauză;

Considerând că Ion Iliescu când a cumpărat acest imobil numai de la Joița Toma T. Bărbulescu, era în drept a o crede pe dânsa singură proprietară pe întreg imobilul, pentru că după cum însăși Leanca Ion Pârvan, prin răspunsul dat la interogatorul ce i s'a luat de Curte în ședința din 8 Martie 1904, că după mărișul ei, care conform actului de stare civilă aflat în dosar a avut loc la 11 Februarie 1870, în casele după locul în litigiu, a locuit numai apelanta Joița Toma Bărbulescu, și mama ei; că prin urmare Ion Iliescu zis Gabrielescu, nu poate fi considerat, de cât ca posesor de bună credință; Că toate împrejurările de fapt invocate de Leanca Ion Pârvan pentru a stabili reaua credință a posesorului, nu o dovedește întru nimic;

Considerând că posesiunea intimatului Iliescu cu începere de la data actului din 1872 până la 1897 data întăririi acțiunii este netăgăduită;

Considerând că din actul de căsătorie al acestei apelante se dovedește că la 11 Februarie 1870, dânsa era în etate de 18 ani și ast-fel fiind, numita a devenit majoră la 11 Februarie 1873, fapt ce nu s'a contestat de părți și cum intimatul Ion Iliescu avea cumpărat anterior acestei date, imobilul ce se revendică, el l'a

stăpânit cu dreptul de a invoca prescripția față cu această apelantă de la data majorității ei, până la 25 Octombrie 1897, când s'a intentat acțiunea, timp mai mult de 20 ani, ast-fel că el a dobândit imobilul prin prescripție contra apelantei Leanca Ion Pârvan; Că așa fiind urmează a se respinge și apelul făcut de Leanca Ion Pârvan;

Pentru aceste motive, Curtea în majoritate, respinge apelul etc.

(ss) G. Orman, C. Georgescu, M. Mănescu.

Grefier (s) M. Gr. Radianu.

Opiniune

Având în vedere acțiunea intentată înaintea Trib. Romanați de către Leanca Ion Pârvan la care s'a alăturat și Joița Toma Bărbulescu contra lui Ion Iliescu zis și Gabrielescu pentru revendicarea terenului situat în orașul Caracal, mahalaua Sfântu Nicolae, învecinat la răsărit cu pârâtul Iliescu și la apus cu defunctul Oană, precum și cererea de chemare în garanție a pârâului Ion Iliescu, făcută contra fiilor minori ai decedatului Toma Bărbulescu și contra Leancăi Ion Pârvan de a-i restitui prețul vânzării și valoarea construcțiunii făcute pe locul revendicat;

Considerând că pârâtul nu tăgăduiește că pământul revendicat a fost al lui Ion Milian și că reclamantele sunt ficele lui Ion Milian, însă susține că a cumpărat acest teren de la Joița Toma T. Bărbulescu, prin actul autentificat de Trib. Romanați la No 19 din 1872;

Considerând că reclamantele susțin că această vânzare nu a avut ființă, de oare ce Joița Toma Bărbulescu nu a luat parte la acea vânzare, ne dând ea nici procură pe baza căria s'a autentificat acel act de vânzare;

Considerând că din desbateri rezultă că zisa procură s'a legalizat de Primăria Comunei Caracal la 11 Februarie 1872, atestându-se în legalizare propria semnătură a Joiței Toma Bărbulescu, iar reclamantele susțin că această procură nu a fost dată de Joița Toma Bărbulescu, care nici n'a știut carte și nici a semnat-o prin tragere de deget;

Considerând că dacă o vânzare se poate face prin act sub semnătură privată, procura despre care e vorba nu poate avea acest caracter, fiind-că nu poartă semnătură proprie, ci o pretinsă semnătură prin tragere de deget tăgăduită de reclamante;

Considerând că după principiile actualului cod. civil, și mai înainte chiar de legea autentificării actelor, actele persoanelor neștiutoare de carte n'au avut și n'au nici o valoare de cât dacă au fost legalizate de Judecătoria, iar nu de autoritățile administrative căror autorități administrative nici legea Caragea, nici actualul Cod. civil nu le-a dat o asemenea competență;

Considerând că nici vre-un obicei, care să fi căpătat putere de lege nu s'a dovedit că s'a stabilit în această privință;

Că ast-fel procura în baza căria s'a pretinde că s'a făcut vânzarea în chestiune ne având ființă nici acea vânzare n'a avut ființă;

Având în vedere că intimatul Iliescu mai invoacă ca mijloc de apărare că dacă Joița Bărbulescu, nu a dat un mandat expres pentru vânzarea terenului în litigiu, totuși a dat un mandat tacit, rezultând acest mandat tacit din faptul că a văzut că intimatul ridică construcții pe acel loc și a tăcut timp de 25 ani;

Considerând că tipuri de mandat tacit sunt. 1 acela dat de bărbat femeii sale pentru cheltuelile menajului; 2 acela dat de stăpân servitorului de a cumpăra lucrurile trebuincioase pentru mâncare; acest mandat însă nu implică și dreptul pentru servitor de a cumpăra lucrurile pe credit; 3 Mandatul dat portărelui de a încasa sumele pentru care a făcut urmărire, când debitorul se hotărăște să facă plata în ultimul moment; — Nu poate fi însă considerată ca coprinzând un mandat tacit, singura tăcere a unei persoane, care având cunoștință de gestiunea afacerilor sale de către un al treilea

nu se opune la această gestiune; cu atât mai mult cu-vânt în speță nu poate fi vorba de mandat tacit, fiind-că nici nu e vorba de o gestiune de afaceri. — În speță nu poate fi vorba de mandat tacit și pentru motivul că pentru reprezentarea în Justiție nimeni nu pretinde că poate cine-va să fie scutit de prezentarea unui mandat expres și în speță pârâțul pretinde că mandatul a fost expres dat prin procura de care e vorba;

Având în vedere că pârâțul a mai invocat prescripțiile prevăzute de art. 1900 și 1885;

Considerând că prescripția din art. 1900 nu poate fi aplicabilă în speță, de oare-ce ea este aplicabilă numai acțiunilor pentru anularea sau stricarea convențiilor întemeiate pe viciile ale consimțământului; viciile consistând în violență, eroare, dol, minoritate, iar nu pe lipsa totală de consimțământ, cum e în speță;

Considerând că nici prescripția din art. 1895, nu o are pârâțul, fiind-că nu are just titlu și aceasta față de ambele reclamante, de oare-ce actul de vânzare ce a exibat nu are ființă față de nici una din ele;

Că ast-fel acțiunea reclamantelor e întemeiată, iar în privința cererei în garanție formulată de pârâțul Iliescu, e necesară o expertiză spre a se evalua plus valuta imobilului în litigiu;

Pe aceste motive, sunt de părere, a se admite apelul făcut de Leanca Ion Pârvan și Joița Toma T. Bărbulescu, contra sentinței civile a Trib. Romanaș cu No. 728/900, a se obliga pârâțul Ion Iliescu zis Gabrielescu să lase în stăpânirea apelantelor imobilul reclamat și a se ordona o expertiză pentru a se evalua plus valuta imobilului în litigiu spre a se putea rezolva acțiunea de chemare în garanție formulată de pârâțul Ion Iliescu zis Gabrielescu. (s) I. Sinescu.

Notă. — Chestiunea de drept discutată în deciziunea Curței de apel, Secția II din Craiova este foarte interesantă, de oare-ce se poate prezenta des. Este următoarea: *dacă semnătura prin punere de deget legalizată de funcționarii administrativi* — într-o procură — *este valabilă pentru autentificarea și transcrierea unui act de vânzare?*

Chestiunea aceasta, în dreptul nostru, poate fi împărțită în trei capitole după epoce: sub vechile legiuri și obicei, sub codul civil și sub legea autentificării actelor. Ca consecință și soluțiile vor fi variate.

Epoca vechilor legiuri și obicei. — În general s'a admis de jurisprudența noastră că toate actele făcute sub imperiul legiurilor vechi, semnate, prin punere de deget, aveau valoare. Așa Casația la 28 Ianuarie 1898 prin decizia No. 37 se exprimă: «... că după Codul Caragea prin art. 6 cap. II despre vânzări; art. 6 p. III despre tocmele, combinat cu art. 8, cap. II despre cărți, partea VI despre judecăți, vânzările de nemișcătoare trebuiau să se facă în scris și cărțile celor ce nu știau carte trebuiau să se adevereze de scriitori și de alți doi martori sau de judecători». (Bul. Cas. 1898, p. 67).

Și într-o altă speță tot Casația la 23 Martie 1883, prin decizia No. 106 (Bul. Cas. 1883, p. 304) s'a pronunțat și mai categoric motivând ast-fel: «...Considerând că sublegislațiile anterioare ale țării s'a format o practică judiciară neschimbată, care recunoștea competența funcțio-

narilor administrativi de a da autenticitate iscă-liturilor cu punere de deget; practică judiciară, care își avea, *se pare*, rădăcina sa în cod, tit. 30. Cartea 6, leg. 22 § 2 sau în Basil. XXXV, 14 l. 22 § 2: «...vel si ignarus sit litterarum vel scribere praepectatur, speciali tabulario ad hoc solum adhibendo, est pro eo litteras supponat...»

Considerând că dreptul consuetudinar (obiceiul pământului) era pus sub imperiul legiurilor Caragea și Calimach, pe aceeași linie, ca și legile, în conglăsurire cu această regulă a dreptului Roman: Et quidem imprimis illud observare debet iudex, ne aliter iudicet, quam legibus constitutionibus, aut moribus proditum est. (Pr. Inst. de officiis iudicis 4. 17).

Dacă cercetăm și codul Caragea, găsim art. 6 de la cap. II partea III de la vânzări (ediția nouă publicată de mine în 1905, la pagina 52):

«Vânzarea celor mișcătoare să se facă și în scris și fără scrisoare, iar a celor nemișcătoare și a țăganilor, numai înscris». De asemenea art. 8 partea VI de la capitolul II de la cărți «cărțile celor ce nu știu carte să se pecetluiescă negreșit cu pecetia lor și să se adevereze de scriitori și de alți martori, sau de judecători» (ediția noastră, pagina 200).

Cam aceleași dispoziții le găsim și în codul Calimach art. 1179 și următoarele. (Vezi Bul. Cas. p. 185/1900; 692/1886; 225/1881 și ediția noastră a legiurii Caragea notele de la pag. 200 și 52).

Ca concluzie: dacă se prezintă or ce fel de act cu semnătură prin punere de deget, legalizarea semnăturii ar constitui un act autentic, în ceea-ce privește validitatea semnăturii, când este afirmată de un ofițer public, care are dreptul de a instrumenta în locul unde actul a fost făcut, fie acea semnătură însemnată în litere, fie prin o cruce sau alte semne. (Curierul Judiciar 1902, No. 83, p. 692, observația d-lui D. Alexandresco, cu jurisprudența de la Nota No. 5; de asemenea în Dreptul 1883, No. 15).

Epoca codului civil până la legea autentificării actelor. — În anul 1865 Decembrie 1 s'a pus în lucrare codul actual civil (decretat la 20 Noembrie 1864 și promulgat la 4 Decembrie 1864).

Pentru chestiunea care ne interesează din speța de față, cred că trebuiau aplicate principiile care le găsim în cod.

Și este cunoscut că în codul nostru civil avem o secțiune «despre înscrisuri» la cap. IX al contractelor. Ast-fel art. 1172 ne spune: «Actul care nu poate fi autentic din cauza necompetinței sau a necapacității funcționarului său din lipsă de forme, este valabil ca scriptură sub semnătura privată, dacă s'a iscalit de părțile contractante».

Nici o dispoziție pentru cele cu tragere de deget, ca semnătură.

Jurisprudența noastră în această privință a avut cam constantă teoria: că până la legea autentificării actelor, legalizarea făcută de funcționarii administrativi pentru actele cu semnătura prin tragere de deget ar avea valoare, însă în urmă s'a revenit. Azi părerea generală este că «un act, altul de cât acele anume prevăzute de lege, *semnat prin punere de deget*, fie el chiar legalizat de o autoritate polițienească sau administrativă, *nu este valid, nici ca act autentic, nici ca act sub semnătură privată*, asemenea legalizare conferind actului numai data certă (art. 1182), fără ca el să poată constitui prin sine o probă, sau măcar un început de probă» (Vezi D. Alexandresco, *Curierul Judiciar* 1902 No. 83, cu jurisprudența de la nota sa No. 8).

În cazul speței de față este într-o procură pentru reprezentarea la un act de vânzare a unei părți, semnătură prin punere de deget și legalizată de un funcționar administrativ.

Este vorba de o vânzare și procura legalizată înainte de legea autentificării actelor, după care ne conducem azi. Știm că vânzarea este o convenție între două părți, cari se obligă între ele, una transmitând celeilalte un lucru și aceasta să-i plătească prețul. Ea se poate face prin act sub semnătură privată, sau autentic, însă în ambele cazuri se cere ca *consimțământul* cumpărătorului să fie stabilit pe deplin (*Bul. Casației* 439/90), asupra obiectului și al prețului (*Bul. Cas.* 330/85). Deci, nu este nevoie de acte solemne pentru ca vânzările să fie valabil făcute, ceea ce rezultă și din principiile aflate în Codul civil relative la vânzare (vezi și art. 1295 Codul civil).

Totuși, dacă vânzarea se face prin act autentic, atunci cred că trebuiesc aplicate strict principiile de la convențiunii, avându-se în vedere solemnitățile cerute de lege. Din art. 1171 C. civ. rezultă chiar că autenticitatea actelor e supusă la oare-cari condițiuni de competență, de capacitate și de formă.

Prin urmare și la speța prezentată Curței, trebuie să se observe ca părțile din act să fi fost sau prezente, sau reprezentate prin procuratori.

Și intru cât actul era autentic, același lucru trebuia cerut și procurilor (*Bul. Cas.* 396/89). În speța noastră procura nu era autentică în sensul art. 1171 C. civ. de oare-ce nu era legalizată de un funcționar public competent, căci cel ce legalizase era un primar, care de asemenea ca și comisarii de poliție n'aveau și n'aū competența să autentifice vr'un act, neputînd legaliza actele de cât în ceea ce privește *constatarea datei certe* (*Bul. Cas.* 118/81, 29/85. Vezi și art. 1182 C. civ.).

Găsim la casație în decizia No. 304 din 10

Noembrie 1879: «...Considerând că *primarul* nu este îndrituit de lege a da autenticitate unor atare acte, care să constituie asemenea obligațiunii, (atunci se prezentase un înscris din 1876 subscris tot prin punere de deget și legalizat de primar), atribuțiunile lui fiind specificate prin legea comunală, prin urmare numai tribunalele sunt competente a da autenticitate unor asemenea acte....». (*Bul. Cas.* 1879, pag. 779).

iar prin decizia No. 118 din 30 Martie 1881 se exprimă: «...prin nici o dispoziție legislativă, comisarii polițienești nu sunt îndrituiți a legaliza, a da autenticitate actelor (în speța se prezentase un mandat pentru o ipotecă). Că actele legalizate de asemenea comisari nu sunt de cât acte cu data certă». (*Bul. Cas.* 1881, pag. 239).

În cazul publicat în acest număr al *Curierului* se mai poate pune chestiunea: *procura putea fi primită cu caracterul de act sub semnătură privată?*

Socotesc că nu și aceasta pentru că nu purta semnătură proprie, ci o semnătură prin tragere de deget tăgăduită de reclamant, cu toate că a a fost legalizată, în privința ei, de primar.

Și nu putea fi socotită ca act sub semnătură privată și pentru motivul că art. 1172 C. civ. — care trebuie aplicat la speța noastră, fiind că actul e din 1872 — lămurește că actul, care nu poate fi autentic din cauza necompetenței sau necapacității funcționarului, sau din lipse de forme — speța noastră — este valabil ca scriptură privată, *dacă s'a iscălit de părțile contractante*. Or, aci nu era iscălit, ci o simplă tragere de deget.

Mai cred că procura nu putea fi considerată ca valabilă de oare ce nu se constatare de funcționar declarația mandantei că procura e făcută cu consimțământul său. De aceea probă în justiție socotesc că nu poate face de loc, deși jurisprudența de multe ori a admis (*Bul. Cas.* 106/83 și 29/85).

Tribunalul de Muscel prin sentința No. 67 din 8 Martie 1905 (*Curierul Judiciar*, 1905, No. 71) mai aduce în discuție *uzul* «...Avînd în vedere că mai înainte de aplicarea legii de autentificare în lipsa unei asemenea legi speciale, *uzul* a fost mai cu seamă în comunele rurale de a se legaliza de primarii respectivi, actele intervenite între părți, *fie chiar ale acelor care nu știaū carte*; că prin urmare legalizarea dată de primarii comunelor rurale are puterea de a se constata atât data certă a actului, cât și identitatea și validitatea semnăturii, așa că *un atare act are toată forța probantă* ca act sub semnătură privată — în speța era un înscris din 1879».

Soluția tribunalului a fost admisă odinioară și de d-l Alexandresco, care în urmă și-a schimbat părerea. D-l N. D. Chirculescu, adnotând sentința de mai sus spune că «aceasta este proce-

dura întrebuintată aproape în general de țărănime înainte de 1886, *un uz stabilit*, dovadă imensul număr al unor asemenea acte».

Un caz cam identic s'a judecat înaintea judecătorului ocolului Simila, jud. Tutova (*Curierul Judiciar* 1902, No. 83, p. 691), și din cartea de judecată extrag din considerente, următorul: «Considerând că înscrisul legalizat de Primar și semnat cu punere de deget, nu poate fi considerat nici ca act autentic, nici ca act sub semnătură privată. Nu poate fi considerat ca act autentic, deși a fost făcut înaintea legii din 1 Sept. 1886, pentru că în caz când înscrisul constată o vânzare, Primarul nu avea dată prin nici o lege competența de a autentifica asemenea acte; nu poate fi considerat nici ca act sub semnătură privată, de oare ce un asemenea act nu conține semnătura părții de oare ce este făcut prin punere de deget și art. 1172 C. civil, arată că actul care nu poate fi autentic din cauza necompetenței sau a necapacității funcționarului, sau din lipsa de forme, este valabil ca scriptură sau semnătură privată, dacă s'a iscălit de părțile contractante; că din acești termeni ai art. 1172 C. civ. rezultă că este vorba de necompetința *ratione personae*; că însă dacă este vorba de o incompetență *ratione materiae*, ca în cazul când a instrumentat un funcționar necompetent a autentifica, cum ar fi sub legea autentificărilor, un act autentificat de judecătoria de ocol de și ar conține o ipotecă, este netăgăduit că un asemenea act deși ar fi semnat chiar cu propriu semnătură, totuși nu ar valora nici ca act sub semnătură privată, cu atât mai puțin când ar fi cu punere de deget».

În privința *forței probante* a actelor celor care nu știu carte, Casația s'a pronunțat categoric prin decizia No. 113 din 17 Martie 1880:

«... Considerând că proba literală în dreptul nostru civil nu rezultă de cât sau din un înscris autentic sau din un înscris sub semnătură privată după formele și în condițiile cerute de lege...

«Că într-o cât se atinge de actul sub semnătură privată, condiția esențială a existenței lui este semnătura pentru cel ce se obligă; de unde rezultă că *cel ce nu știe să scrie și prin urmare a face un act sub semnătură privată, având forța probantă, este prin forța legii silit să recurgă pentru formarea unui act valabil, la funcționarul căruia legea îi dă dreptul de a dresa actul autentic de care este trebuință*». (*Bul. Cas.* 1880, pag. 141).

Concluzia, pentru epoca aceasta este, să aplicăm principiile codului civil, fără a ține seamă de uz; iar pentru speța noastră, vom conchide că fiind transmitere de un drept de proprietate, aceasta nu se poate stabili prin acte semnate prin punere de deget și legalizate de Primărie, într-o cât asemenea acte nu valorează nici ca acte

sub semnătură privată, ne fiind semnate de cât prin punere de deget, nici ca acte autentice (Vezi și *Bul. Cas.* 1896, pag. 1013), neavând nici o forță probantă (Vezi *Dreptul* 1894, pag. 546).

Epoca legii autentificării actelor.—Epoca actuală. Codul civil referitor la înscrisuri a fost complectat prin *legea pentru autentificarea actelor* promulgată la 1 Septembrie 1886 și modificată la 1 Ianuarie 1887, după care ne conducem azi arătându-ne modul cum trebuiesc autentificate actele, care e funcționarul competent care trebuie să le autentifice și alte formalități.

Pentru cei ce nu știu carte sau nu pot subscrie procesul verbal trebuie să constate în acest caz, glăsuiește art. 26 în al. 4: «declarația părții care nu știe subscrie, că actul ce i s'a citit este făcut cu consimțământul său și că voește să se legalizeze».

Articolul acesta poate a fost redactat conform felului de a se autentifica sau legaliza actele anterioare acestei legi.

Casația iată cum s'a pronunțat prin deciziile No. 297 din 12 Septembrie 1900 și No. 225 din 4 Iunie 1896: «...Având în vedere dispozițiile art. 26 din legea pentru autentificarea actelor;

«Considerând că după acest text de lege, *pentru cei ce nu știu carte* sau nu pot subscrie, procesul verbal de legalizarea semnăturii trebuie să constate prezentarea părților înaintea judecătorului sau primăriei și identitatea lor, citirea actelor din cuvânt în cuvânt în auzul tuturilor, declarația părților sau uneia din ele, că nu știe sau nu poate subscrie, și în fine, declarația părții care nu știe să subscrie că actul ce i s'a citit este făcut cu consimțământul său și că voește să se legalizeze;

«Considerând că deși, în specie, era vorba de o procură pentru a-l prezenta pe parte înaintea justiției, pentru care caz comisarii de poliție, conf. art. 7 din legea aut. act. sunt competenți, că încredințându-se de identitatea părții să certifice în josul actului, că semnătura este a persoanei subscrise în act, ceea ce presupune că persoana ce dă procură știa carte, când însă este vorba de o persoană ce nu știe carte și subscrie—ca în cazul de față—legalizarea semnăturii dată de comisarul de poliție trebuia să fie făcută conform dispozițiilor prescrise de citatul art. 26; că dispozițiile acestui articol sunt generale și se aplică la toate actele făcute de cei ce nu știu sau nu pot subscrie or care ar fi natura actului și autoritatea chemată să-l legalizeze». (*Bul. Casației* 1900, pag. 1000 și 1896, pag. 949).

Ca concluzie legea autentificării actelor trebuie aplicată strict la toate actele de la 1886 încoace.

Din cele expuse până aici se vede că chestiunea desbătută înaintea Curții de apel din Craiova și publicată în acest număr este controversată. Noi din discuția de mai sus suntem de părerea minorității.

Dem. D. Stoenescu